

ULYA SOLEY

Ulya Soley'in küratörlüğünü üstlendiği, kitsch kavramı odağında şekillenen *Zevk Meselesi* başlıklı karma sergi, Pera Müzesi'nin ev sahipliğinde 8 Ağustos 2021 tarihine kadar devam ediyor

Ulya Soley, Fotoğraf: Berk Kir

Son sergi projenizin itikası nasıl gelişti? İçerğinden, kapsamından bize bahsedersiniz; nasıl bir çekirdek etrafında şekilleniyor?

Zevk Meselesi, ortaya çıktığı 19. yüzyıldan bu yana anlamı değişikliğe uğrayan *kitsch* kavramının günümüz görsel kültürüyle kurduğu yakın ilişkiye ve beğenimin şekillenmesindeki kritik rolüne odaklanan bir grup sergisi. Sergi fikrinin ortaya çıkmasında bir süredir hem güncel sanatın *kitsch*'le yakın bir ilişki kurduğunu gözlemlemem, hem de İnternet üzerindeki görsel dilin *kitsch*'ten beslendiğini düşünmem etkili oldu. Aslında *kitsch* bir yandan sokakta, evlerde, günlük hayatın çok içinde. Özellikle içinde yaşadığımız coğrafyanın *kitsch*'le ilişkisi hiç de yeni değil. Fakat *kitsch* asla sabit kalmıyor, kendini hep yeniliyor ve farklı biçimlerde farklı mecalarda karşımıza çıkmaya devam ediyor. Sergi, bazı sorular aracılığıyla beğenileri tartışmaya açmayı hedefliyor. Örneğin, çeşitlilik, belirsizlik ve tanımsızlığın kutsandığı günümüzde *kitsch*, bu değerleri ileriye taşıyacak bir araç olabilir mi? *Avangard* ve *kitsch*'i birbirinin karşısına koymak yerine yan yana düşünmek, kitle kültürünü hafif, banal ve aşağı görmek yerine, güncel sanatın bu kolektif kültürle ilişkilerine yakından bakarak aralarındaki bağlantı keşfetmeye çalışmak, süregelen sınıflı toplumsal yapısı biraz olsun sarsılabilir mi? Beğeniyi sınıfsal bir gösterge olarak tanımlanmamak mümkün olabilir mi?

Aley Du Corte ve Jayson Musson, Bruno Miguel, Cameron Askin, FAİLÉ, Farah Al Qasimi, Gülsün Karamustafa, Hayri Elvat, Miao Ying, Nick Cave, Olla Lialina ve Mike Tyka, Pierre et Gilles, Slavs and Tatars ve Volkan Aslan'ın yapıtlarını bir araya getiren sergi, sınıfsal bir gösterge olarak beğeni kavramını ele alıyor, estetik anlayışın Doğu ve Batı'ya atfedilen değerlerine bakıyor, yüksek sanata karşın kitle kültürünün yükselişine odaklanıyor ve nesne kültüründen dijital kültüre geçiş sürecinde şekillenen görsel dilin sanatla kurduğu ilişki üzerine, serginin sanatçılarıyla diyalog içinde *kitsch* kavramının bugünkü zengin kullanımlarını araştırıyor.

Bu sergi, kariyerinizde hangi noktayı tarif ediyor; nasıl konumlandırırsınız; önceki çalışmalarınızla nasıl bir ilişki kuruyor?

Zevk Meselesi iki yıldan uzun bir süredir üzerinde çalıştığım bir sergi. Pera Müzesi'nde gerçekleşmesi, birçok farklı alandan sanata ve kolektifi bir araya getirmesi, sergiye eşlik eden katalogu ve paralelinde hazırladığımız çevrimiçi etkinlik serisi *Plastik Düşler Sahnesi* ile şimdiye dek üzerinde çalıştığım en geniş kapsamlı proje oldu. 2013 yılından beri Pera Müzesi'nde çalışıyorum, dolayısıyla bu sergi hem müzenin koleksiyonlarından ilham alıyor, hem de benim kişisel olarak ilgilendiğim İnternet görsel kültürü ve kur-feminist pratiklerden besleniyor. Odaklandığım konuları alternatif anlatı olanakları kullanarak sunmayı, farklı katmanlarıyla ele alarak hem erişilebilir, hem de derinleşen bir kurgu yaratmayı deniyorum. Örneğin geçtiğimiz yıl 601 Arspace, New York'ta Protocinema'nın organize ettiği ve küratörlüğünü üstlendiğim *Bu durumda nasıl giyinmeli?* sergisi, teknolojik gelişmeler ve iklim krizini aynı anda deneyimlediğimiz bu süreçte geleceği tahayyül etmenin zorluğuna odaklanıyordu. Bu sergideki yapıtlar da nesne kültürü ile dijital kültür arasındaki bağlara, son dönemde NFT tartışmalarıyla tekrar gündeme gelen dijitalto materyalliliği ve değer kavramına bakarak, İnternet'in görsel dilinden beslenen, güzelliği endüstrisinden sanal gerçekliğe gündelik yaşamımızın içinden öğelerle bir anlatı kurgulayan yapıtlardı. İlk bakışta farklı konumlandırılacak projeler olsalar da, *Bu durumda nasıl giyinmeli?* ve *Zevk Meselesi*'nin hem anlatı dili ve yöntemleri, hem de besledikleri kaynaklar açısından birbiriyle oldukça ilişkili olduğunu söyleyebilirim.

Kürate etme, yazma gibi pratiklerinizin üretim sürecinde nasıl bir mekanizma karşılıyor sizi, oradaki dinamiki bize tarif edersiniz? Nelerden ilham alıp, neleri derin ediniyorsunuz; uyguladığınız ritüelleriniz var mı?

Aslında birçok farklı kaynağı takip ediyorum. En yakın hissettiğim alan edebiyat, özellikle de kurgu ve şiir. Üretim sürecinde en çok aldığım notardan faydalanıyorum. Okuduğum kitaplardan, dergilerden, izlediğim film veya dizilerden, gördüğüm sergilerden, hatta bazen Instagram paylaşımlarından, parkı sözlerinden veya kalabalık bir masadaki sohbetten ilhami çeken her şeyi not alıyorum. Bu notları görsellerle bir araya getirmeyi seviyorum. Belirli bir konuya yoğunlaştığımda daha akademik bir araştırma süreci oluyor, ama öyle olduğunda bile aldığım bu serbest notlar her zaman konuları daha ilginç yerlere götürebilecek perspektifler sunabiliyor. Farklı görünen üretimler arasındaki kesimlere odaklanmaya, onların arasında ortaklıklar bulabilmeye çalışıyorum, bir araya geldiklerinde nasıl bir yere gidebileceklerini merak ediyorum. İnternet üzerindeki ilişkilendirme, sosyalleşme biçimleri, paylaşımlar, görsel dil, *memé*'ler, *gif*'ler, kıscacığı bu kolektif kültür çok ilgimi çekiyor. Uzun bir süredir bu kültür ile güncel sanat ilişkisi üzerine yazılanları

yakından takip ediyorum. Yeni ve güncel olan her şey karşı heyecan duyuyorum ve şu anda hepimizin bir şekilde katkıda bulunarak oluşturduğu görsel kültür üzerine düşünmeyi önemli buluyorum. Üretim sürecinde esnek olmaya çalışıyorum, projenin başından itibaren öngörülemez, planlanmamış yollara sapabilmenin üretimleri zenginleştirdiğini düşünüyorum.

İş yapmaya başladığınızdan itibaren sanat dünyasında işler nasıl değişti; gözlemlerinizi neler?

Kapsayıcı düşünme biçimlerimizin ve buna bağlı olarak da pratiklerin giderek daha yaygın olarak benimsenmeye başladığını fark ediyorum. Yalnızca sanat dünyasında değil, toplumsal olarak da bazı kabullerimiz kalıp yargılardan uzaklaştığı, İnternet'in yaygın kullanımıyla beraber aktivist stratejilerin farklılaşarak etkinleştiği bir dönemden geçiyoruz. Toplumsal hareketler ve sanat üretimi elbette yakın bir ilişki olduğu için bu durum sanat dünyasının işleyişini de olumlu anlamda değiştiriyor.

Kariyerinizde kırılma noktası yaratan ya da sizin için çok önemli olduğunuz düşündüğünüz, ayrı bir yere koyduğunuz bir serginiz var mı?

British Council'in *Dünyaları Olmayan Müze* projesi kapsamında küratörlüğünü üstlendiğim *Tarıyor muyuz?* başlıklı sergi benim için çok önemliydi. British Council Koleksiyonu'ndaki portreler üzerinden kimlik politikaları, eşitlik, kapsayıcılık ve çeşitliliğe odaklanan bu dijital sergi, hem beni çevrimiçi bir platformda sergi düzenleme pratiği üzerine daha çok düşünmeye teşvik etti, hem de kurumsal bir çerçevede eleştirel olabilmem, var olan yapılarla sınırlı düşünme biçimlerimi güncellemeye dönük stratejiler geliştirebilmenin mümkün olabileceğini gösterimi sağladı. Bu süreçte erişilebilirlik üzerine daha çok düşünmeye başladım ve herkes için ulaşılabilir deneyimler yaratmanın önemine dair daha somut bir farkındalık geliştirdim. Çevrimiçi bir sergi olması fiziksel bir sergiye göre çok daha fazla etkiyleşim yarattı. Bu da sergiyi, benim için heyecan verici kilit diyaloglar gelişmesine zaman hazırlayan faktörlerden biriydi.

Niçin sanat yapıyorsunuz ve devam etmeye neden değerdiniz?

Okuduklarım, gördüklerim, izlediklerim birbiriyle bağlantılanarak bir ağ oluşturuyor. Sanatla ilgilenmek de bu ağın üzerine düşünmemi ve zamanımı buna yönlendirmemi mümkün kılıyor. Farklı ilgi alanlarımın kesişim kümelerinde hareket edebiliyorum. Kendimi bu şekilde ifade edebilmek ve kendini bu şekilde ifade eden bir toplulukla bir arada bir şeyler üretilebilir benim için çok önemli. Sanat, beraber düşünmeye, beraber üretmeye çok açık bir alan. Bu durum, bu alanda çalışan ve beraber düşünüp üreten herkese karşı üzerindeki kimliklerin ötesinde ortak bir zemin sunuyor. Bu kolektif üretime katkıda bulunmayı, cevabı olmayan sorular sorabileceği, bu sorular üzerine beraber düşünebileceği çok değerli buluyorum.

Bunun yanı sıra önemsendiğim, dert edindiğim konuları sanat aracılığıyla ifade ederek bu konuların daha yaygın bir şekilde konuşulmasına katkıda bulunmaya çaba gösteriyorum. Özellikle kimlik ve toplumsal cinsiyet meselelerinin daha geniş kitleler tarafından tartışılması en çok önemsendiğim konuların başında geliyor. Sanatın farklı alanlara sızabilen yapısı onu bir aktivizm yöntemi olarak ilginç bir yere konumlandırıyor. Bu da beni bu alanda çalışmaya devam etmek için motive eden öğelerden bir tanesi.

Türkiye'de sanat deyince aklınıza gelen/karşılaştığınız/var olduğunuz düşündüğünüz çıkamazlar nelerdir ve bu konularda geliştirdiğiniz fikirleriniz ya da önerileriniz var mıdır?

Türkiye gelişmekte olan ülkelerden biri, bu tabiri daha ziyade ekonomi bağlamında kullanıyoruz ama pek çok alana adapte edilebileceğini düşünüyorum, sanat da bu alanlardan bir tanesi. Türkiye'de güncel sanat yaygın gelişen bir alan; kaynaklar hâlâ oldukça kısıtlı, buna bağlı olarak geniş bir kitle için bir ilgi alanı veya gündelik hayatın bir parçası olmaktan uzak. Dolayısıyla sanatçılar için de güvencesiz bir alan olmaya devam ediyor. Kendi içinde bir döngü yaratan bu durum, sanat üretimini, tüketimini ve sanat üzerine düşünmeyi belirli bir şekilde sınırlandırıyor. Tasvir ettiği durum elbette bir çıkamaz değil fakat bu durumun anlamlı bir biçimde değişmesinin zaman alacağını düşünüyorum. 🙄

Zevk Meselesi, Pera Müzesi yerleştirme görüntüsü, 2021. Farah Al Qasimi, Dream Soup, 2019, video yerleştirme ve parfüm, 7'26". Fotoğraf: Uğur Ataç, Engin Şengünç

Zevk Meselesi, Pera Müzesi yerleştirme görüntüsü, 2021. Alex Da Corte & Jayson Musson, Eastersports, 2014, 4 kanallı video, 146". Fotoğraf: Uğur Ataç, Engin Şengünç

Zevk Meselesi, Pera Müzesi yerleştirme görüntüsü, 2021. Fotoğraf: Uğur Ataç, Engin Şengünç

THE BLOG [SABRINA](#) [LYRA](#) [YMAK ALJISI](#)

Five Female Art Curators From The Middle East You Should Know

Five Female Art Curators From The Middle East You Should Know

By [Tarek Kargarau](#), Contributor

Multimedia Reporter, Producer. Formerly with CNN, CNN International, Al Jazeera America.

Oct 19, 2016, 05:29 PM EST | Updated Dec 16, 2017

The glitz and glam of exclusive parties, record-breaking sales, and provocative performances came to an end as curtains fell on [Art Basel Miami](#) last week. However, all the hype in the United States' seaport city can be a poignant reminder for many art-lovers of yet another aesthetically region that is oftentimes synonymous with instability, repression, and at times "anti-western" sentiments.

In the Middle East region today—for many, especially young women—art appears as a bullet-proof mask, an escape valve, or at points, a liberating window of opportunity. While it may come as a shock, many Middle Eastern women are an integral part to and often on the forefront of some of the most innovative art that emerges from the region. This is while the majority of art organizations, institutions, commercial galleries and residency programs are formed and run by women.

In this centuries-old region, while political turmoil and social confinements often dominate news headlines, fresh female voices continue to emerge from countries like [Iraq](#), Saudi Arabia, and Turkey. These are women whose artistic instincts act as a fresh breath of air into the stagnant narrative that often emerges from their politicized societies—among the most powerful and creative of these women are the curators whose vision has the power to frame the industry's hungry appetite. Featured here are five emerging female curators from Saudi Arabia, Iran, UAE, [Turkey](#), and Palestine who expand on the meaning of art in their country and what's its like to be an art-industry professional in this region.

/ TRENDING /

Democrats Now Have Access To 6 Years Of Donald Trump's Tax Returns

Christine McVie Of Fleetwood Mac Dies At 79

Rep. Madison Cawthorn Uses Final House Speech To Rail Against 'Soft Metrossexuals'

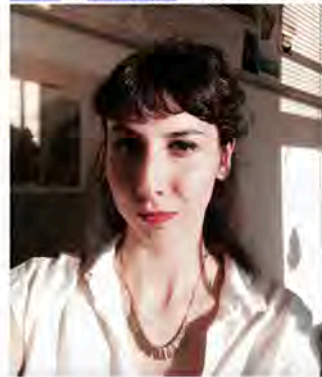
E.U. Warns Musk To Beef Up Twitter Controls Ahead Of New Rules

Five Female Art Curators From The Middle East You Should Know

Ulya Soley

Lives and works in Istanbul.

Upon her graduation from Robert College, Ulya studied art history and psychology at McGill University in Montreal, Canada. She spent a year at the University of Glasgow as an exchange student focusing on art history and comparative literature. In Berlin she participated in a round table discussion on historicizing video art as a speaker at the Moving Image fair, Istanbul. Currently she works at [Pera Museum](#) in Istanbul and writes for [Sanatatak](#) and [Istanbul Art News](#). She is a co-founder and curator at [Maybe Art Projects](#).

TK: Define Turkey's art scene.

US: Turkey's art scene is changing and evolving rapidly, it is definitely exciting to watch it expand in all dimensions, but quite hard to explain the complexities that define it. Private museums and investors that are key players to the development of the art scene have only been around for the past 10-15 years. Unfortunately the state support to contemporary art is minimum. The Istanbul Biennial is another very influential international event that has a 30 years long history. Although in its short history, Turkey's art scene has grown to become an interesting case due to the country's complex geographical and political situation.

Five Female Art Curators From The Middle East You Should Know

TK: How does your curatorial practice shed light on the socio-cultural and political issues facing your country and the region?

US: I'm hoping to develop and work on projects that focus on contemporary thoughts and concerns at a global level. I'm interested in introducing, developing or contributing to these ideas and raising awareness in our present-day context.

TK: What are some of the challenges of working in your country?

US: Freedom of expression is problematic, and insufficient funding is challenging. Instability of the political environment makes art a privilege. However, international perception about the area makes it difficult to collaborate with international partners.

TK: If you could curate an art show for the US president-elect Donald Trump, what theme would you choose?

US: I choose not to do a show for one specific person and have no answer for this question.

TK: Tell us about your upcoming project.

US: I'm part of [Maybe Art Projects](#), a curatorial duo and we are currently working on a screening and talk program that brings together visual artists who engage with intersections of video art and film in their work.

PRINT MARCH 2020

All Cities
 Basel
 Berkeley
 Berlin
 Buenos Aires
 Doha
 Düsseldorf
 Guangzhou
 Ho Chi Minh City
 Istanbul
 London
 Los Angeles
 Madrid
 Mexico City
 Miami
 Milan
 Moscow
 New Delhi
New York
 Oakville
 Oxford
 Paris
 Rio de Janeiro
 Rome
 Shanghai
 Stockholm
 Washington, DC
 Yogyakarta

Chulayarnnon Siriphol, *Golden Spiral*, 2018, painted snail shells, HD video projection (color, sound, 18 minutes). Installation view.

“How shall we dress for the occasion?”

601ARTSPACE

Climate change poses many dangers, but perhaps the most insidious one is the erosion of our faith in the future, a belief regarded by some philosophers and scientists as essential to human nature and progress. If we act and moralize our actions around imagined consequences for coming generations, then what are we to do in the face of a dying earth and an uncertain tomorrow? This question lies at the heart of “How shall we dress for the occasion?” at 601Artspace. Curated by Ulya Soley, with help from Mari Spirito, the show brings together works by four artists who consider how to cope with the end of, well, *everything*.

The most arresting piece here, Kathryn Hamilton and Deniz Tortum’s two-channel video *ARK*, 2020, proposes that we have not abandoned the future, but have shifted our hopes for it to the digital sphere. *ARK* opens with two seemingly unrelated facts, relayed to us via voice-over: The

first virtual reality headset was invented in 1968, the same year the Guam flying fox—a breed of fruit bat—died out. In the remainder of the video, the narrator works to knit the two events together, arguing that the rise of simulation technology has hastened the decline of the physical world. It is not a coincidence that the development of VR occurred alongside deforestation, the melting of polar ice, and mass species extinctions. Rather, we embrace these inventions precisely because they provide us with a convenient escape from our decaying home, opening a portal to an immaculate universe filled with any number of unspoiled earths. There is little need to fixate on the demise of our planet if we can generate and inhabit a better one in a dream realm.

While *ARK* shows how high-tech disruption can serve as an opiate for quelling climate anxiety, Chulayarnnon Siriphol’s *Golden Spiral*, 2018, considers how self-delusion enables us to ignore or rationalize existential threats. The eighteen-minute mock infomercial, screened within an installation of golden seashells, sends up our current obsession with antiaging treatments. Inspired by the beauty craze for snail mucin, an actor, outfitted as a telegenic doctor, hawks a magical mollusk gel. Milky and almost amniotic in texture, this miracle liquid has the power to shave decades off your face with just a single wash, thanks to the ruthless harvesting of a peaceful creature whose existence predates our own by many millions of years.

Extending our lives by further exploiting the ancient resources of this planet is a proposition that’s profoundly risible. Do we busy ourselves with creams, masks, and supplements because trying to attain eternal youth allows us to forget humankind’s accelerated mortality? Or, more cynically, is it that we can accept environmental destruction if there are a few short-term perks in it for us? This is the perspective suggested in Pinar Yoldas’s *Regnum Alba* (White Kingdom), 2015, a photocollage of wildlife suffering from leucism, a pollution-linked condition that causes the loss of pigmentation on virtually any part of an animal’s body, save for the eyes. Yoldas’s work is a dystopic imagining of a bleached-out state of biodiversity, where the world’s few remaining species appear in shades of white, beige, and tan—hues that would feel at home in a minimalist lifestyle blog. The future may be brief, but at least it will be tasteful.

—Hannah Stampler

ART SEASON IN ISTANBUL KICKS OFF WITH BRILLIANT NEW PERA SHOW

Curated by Ulya Soley and Fatma Çolakoğlu, Pera Museum's new exhibition 'Data's Entry' features works by American artist Katherine Behar that challenge cloud computing and offer a new relationship between humans and machines

KAYA GENÇ - ISTANBUL

» NOT LONG ago, I entered a room on the fourth floor of Istanbul's Pera Museum alongside American artist Katherine Behar. I heard the tune of Frank Sinatra's 1959 song "High Hopes" from the speakers inside; the classic song famously tells the hardships of balloons and ants. Once inside, Behar and I watched two motorized plants wander along on a massive green carpet. Behar seemed happy being in the same room with "Roomb Rumba," the title of a work that is the highlight of her exhibition "Data's Entry" that continues at the museum until Oct. 16.

"I think we are exploiting machines," Behar told me as one of the plants circled around an unsuspecting visitor who seemed to have no idea about how to behave towards the hardworking robot. "And I think that is disturbing. On the one hand, it is accepted as common wisdom that if you exploit a machine there is no problem with it." For Behar, a feminist and a postmodern theorist and artist, our interactions with machines - from our smart phones to that ancient PC gathering dust in our houses - is crucial.

"First of all, there is certainly an environmental problem with using machines and just throwing them away," Behar said. "Second of all, there are classes of people who are increasingly treated like machines. And I think this narrowing of the gap between humans and machines that data heralds is very dangerous. When we talk of automated work, that often means either that a human loses his job because a machine took it over or that there are whole classes of people who are having to work much like machines."

For Behar, whose ancestors once lived in Istanbul, a sense of impending doom and post-

apocalyptic destruction is often coupled with feelings of melancholia and a yearning for the past. "I think what I just want from people is to have emotions for plants and those Roomblas," she told me. "They are types of biological and technological assemblage. I think we should give some attention to the work they are doing but also think how this kind of relationship that does not require humans is crucial."

An interdisciplinary new media and performance artist, Behar works as an assistant professor of New Media Arts at Baruch College, CUNY. Based in Brooklyn, the artist produces performances, videos and interactive installations that are both humorous and sensual. The topics of Behar's scholarly articles on new media include "embodiment and technology, object-oriented feminism, cyborgian ethics, emerging and obso-

lete technologies, and feminist media critique" according to her website.

In Behar's "3D-88," exhibited in another room in the Pera Museum, a fossilized 3D printer produces covers for USB mouses, while the printer's motors use Morse code to send the message: M-O-M-M-Y... D-A-D-D-Y... "While the printer seeks its ancestors, the scarabs appear to be artifacts without origin," the exhibition catalog informs us. "They are perfect futuristic digital copies of an imperfect handmade model from a forgotten age. Time stands still, while the printer works at a painstaking rate, defeating the promises of supposed 'rapid prototyping.'" Another work, "Data Cloud (A Heap, A Mass, A Rock, A Hill)" consists of keyboard keys - hundreds of them, saved from annihilation by the artist.

"Data's Entry" is the brainchild of two young Turkish curators, Ulya Soley and Fatma Çolakoğlu, who had been following Behar's work closely for a long time and spent the previous year planning and curating an Istanbul show. "We need to delve into a common but difficult question," Soley and Çolakoğlu write in the introduction of the exhibition catalog: "How do we navigate through the overwhelming vastness of big data? Behar's works in general are not optimistic about big data getting bigger; rather, the works reflect a concern regarding the difficulty of finding meaning in this cluster of data."

For Behar, artistic theory and practice are tightly intertwined. "As an undergraduate, during the first year at art school, I started discovering theoretical texts," she told me. "It was a very long time ago and postmodernism was very much in vogue. I found theoretical writings very interesting, but I have always been a maker first. Because I read a lot of theory, that really finds its way into

the work. I also write. I feel that my practice is both about creating the work and about creating the discourse around the work. So this is something the artists have done for quite some time. The minimalist artists were both creating the work and theorizing them at the same time."

As an artist and theorist, Behar enjoys working with big teams and often collaborates with numerous artists. "I have a lot of collaborators, and I think this is very important to acknowledge," she said. "I want to acknowledge the work these robots are doing in the same way I want to acknowledge the work of my collaborators. The dancers I work with, Asli Bostancı, Nuri İmraç and Pinar Akyüz, were an incredible part of this project. There are many other people who contribute to the exhibition in different ways. I don't always have the skills to make what I want to make, so I am often reaching out to people; for example, for the project in the Anatolian Weights and Measures Collection on the first floor, I worked with a performer, a guy who specializes in 3-D scanning, and with an animator. So a whole bunch of people collaborated with me in this project."

When asked about whether she ever broke a keyboard or phone during a moment of anger, Behar laughed out loud before admitting she had. "Of course, but then I always felt horrible afterwards," she said. "The keyboard project here has been interesting because I am concerned of course about the amount of technological waste in my own work as well. Of course, I am also implicated in my own critique. So with the keyboards, I was looking for a source for these keyboards, and I was very happy that in the end I was able to collaborate with the University of Washington. So all of the keys come from used keyboards that were destined for e-waste anyway." So Behar harvested the keys off the keyboards and sent the remains to e-waste.

"I am waste conscious and guilty," Behar said before I left the museum. "I am conscious of my guilt. My work is a critique of what I see in the world."

For Behar, whose ancestors once lived in Istanbul, a sense of impending doom and post-apocalyptic destruction is often coupled with feelings of melancholia and a yearning for the past. "I think what I just want from people is to have emotions for plants and those Roomblas. They are types of biological and technological assemblage. I think we should give some attention to the work they are doing but also think how this kind of relationship that does not require humans is crucial," Behar told.

Göz ısırın renkleri, şatafatlı detaylarıyla tuhaf bir cazibeye sahip olan, fakat yüksek sanatın zıttı olarak addedilen "kitsch" kavramının zengin kullanım alanlarını araştırırken "Zevk Meselesi" sergisinin küratörü Ulya Soley, "Bana göre kitsch toplumsal cinsiyet ayrımcılığına ve ırkçılığa karşı, yüksek sanatın tarihi boyunca bastırıldığı sesleri özgürleştiren bir araç" diyor.

En asil duyguların katili kitsch

HÜLYA AVTAN
hulyavtan@gmail.com

Walter Benjamin, kitsch'in entelektüel bir kaygı ve eleştirelilik barındırmadığını söylüyor, Clemen Greenberg'e göre sanat ve kitsch karşıt iki kavram. Broch'a göre kitsch basit bir arz-talep meselesinin sonucu... Diğer yandan göz ısırın renkleri, şatafatlı detayları, 'bayağı' görüntüsüyle tuhaf bir cazibeye sahip olan kitsch için bir tür 'guilty pleasure' benzetmesi yapılabilir. Suna ve İnan Kırac Vakfı Pera Müzesi'nde açılan "Zevk Meselesi" sergisi uzun yıllar yüksek sanatın zıttı olarak addedilen kitsch'in ortaya çıktığı zamandan günümüze zengin kullanımlarını araştırırken bir dizi soruyu da akllara getiriyor: Sahi, avangard ve kitsch'i birbirinin karşısına koymaktansa bir arada düşünemez miyiz ya da beğeniyi sınıfsal bir gösterge olarak tanımlamak mümkün olabilir mi? "Zevk Meselesi"ni küratör Ulya Soley ile konuştuk.

"Zevk Meselesi" sergisi 19. Yı'ndan bu yana anlam değişikliklerine uğrayan "kitsch" kavramının peşine düşüyor. Öncelikle sergi fikri nasıl ortaya çıktı?

Sergi fikrinin ortaya çıkmasında bir süredir hem güncel sanatın kitsch'le yakın bir ilişki kurduğunu gözlemlemem hem de

Alex da Corte ile Jayson Musson'un 2014 tarihli "Doğusporları" isimli video çalışmaları.

Pierre et Gilles'in 2016 tarihli "Çiçekler ve Gozlaşan" adlı eseri, tuval üzerine inkjet baskı ve boya.

internet üzerindeki görsel dilin kitsch'ten beslendiğini düşünmem etkili oldu. Aslında kitsch bir yandan sokakta, evlerde, günlük hayatın çok içinde. Özellikle içinde yaşadığımız coğrafyanın kitsch'le ilişkisi hiç de yeni değil. Fakat kitsch asla sabit kalmıyor, kendini hep yeniliyor ve farklı biçimlerde, farklı mekânlarda karşımıza çıkmaya devam ediyor. "Aynı dünyalar" olarak kodlanan ortamlar, mekânlar, görseller, kitsch üzerinden bir ortaklık kurabiliyor. Bu yönüyle benim çok ilgimi çeken ve araştırmaya başlamama sebep olan bir konu oldu. Bu dünyaların o kadar ayrı olmayabileceğini gösterebilecek bir güce sahip olduğumu düşündüğüm için bu konuda bir sergi ve katalog üzerinde çalışarak bugün bu konuyu nasıl tartışabileceğimize odaklanmak istedim.

"Kitsch", görselle hemen kendini anlatsa da kelimelerle ifade etmesi güç. Sız nasıl tanımlıyorsunuz?

Endüstri Devrimi sonrası Almanya'da ucuz ve popüler resimleri veya eskizleri betimlemek için kullanılan kitsch sözcüğü, zamanla çeşitli dillerde çevirisi yapılmaksızın kendine yer bulan karmaşık bir kavrama dönüşmüş. Kitsch üzerine yazan, görsel kültür çalışan akademisyenler veya sanat tarihçilerinin her biri öncelikle yazılansa kitsch'in ne kadar tanımlaması güç bir kavram olduğunun altını çizerek başlıyor ve genelde belli objeler veya görseller üzerinden kitsch'in doğasını betimlemeye çalışıyorlar. Benim için de kitsch'i tanımlamak bir o kadar güç, bu yüzden ben de sergi metnimde kitsch'in durağan bir tanıımı yapmaktan, onu bir kalıba sığdırmaktan özellikle kaçındım. Bu bağlamda bana göre kitsch bir protesto veya aktivizm yöntemi; toplumsal cinsiyet ayrımcılığına ve ırkçılığa karşı, yüksek sanatın tarihi boyunca bastırıldığı sesleri yücelten ve özgürleştiren bir araç.

Tarihsel olarak bir kavramın izini sürüyorsunuz. Nasıl yollardan geçmiş kitsch?

Greenberg, 1939'da "Avangard ve Kitsch" başlıklı önemli bir makale kaleme alıyor ve kitsch'i "yüksek sanat"ın karşısına konularak dönemin eril ve seçkin sanat üretimini yüceltiyor. 1960'lardan itibaren ise özellikle feminist sanatın sesinin yükselmesiyle beraber bu bakış açısı etkisizni kaybetmeye başlıyor. '60'lardan sonra kitsch üzerine yazılanların hemen hepsi, artık kitsch'in dinamik doğasını kabul ediyor ve onu sanatın karşısında konumlandırmak yerine sanatla arasındaki diyalogla odaklanıyor. Benim de ilgimi çeken ve "Zevk Meselesi" sergisi aracılığıyla odaklanmak istediğim tam olarak bu diyalog ve karşılıklı ilişki.

Beğeni dediğimiz şey çok öznel dursa da gerek üretim ilişkileri gerekse toplumsal politikalarla yakından ilişkili. Kitsch de durumdan en çok nasibini alan kavramlardan biri. Siz ne dersiniz?

Evet, beğeni hem öznel bir kalıba bürünebiliyor hem de sistemin kapitalist düzenini devam ettirecek bir araç olarak eğitim tarafından şekillendiriliyor. Serginin başlığı da aslında beğeni kavramının bu iki yönüne işaret eden bir kelime oyunu: Bir ya-

Milliyet SANAT | MAYIS 2021

"Zevk Meselesi", beğenin hem özel tarafına hem de eğitimle şekillendirildiğine dikkat çekiyor.

nyla "Zevkler ve renkler tartışılmaz, zevk meselesi," diyor, bir yanıyla da "Zevk bir mesele ve bu meseleyi sanatçılarla, düşünürlerle, sanat tarihçileriyle ve bu konuyu çalışan akademisyenlerle masaya yatırmalıyız," diyor. Eğitim bu anlamda çok önemli bir rol oynuyor çünkü değerleri, "doğru beğeniyi" eğitim şekillendiriyor. "Zevkli olmak" geleneksel olarak iyi bir eğitim almış olmakla, sade, nezih tercihler yapmakla, ağına kaçmamakla özdeşleştiriliyor. Bazı kalıp yargıların şekillenmesinde bu geleneksel düşüncelerin uzaklaşabilmek ve daha esnek düşünülmesinin çok faydalı olabileceğini düşünüyorum, kitsch'i de bu anlamda değerli bir araç olarak görüyorum.

Kitsch için "Sistemin boşluklarına sızarak izleyiciyi etkilemeyi sürdürüyor," diyorsunuz. Ne gibi boşluklar bunlar? Öğrenilmiş beğenilerin bizleri sınırladığını düşünüyorum. Bir şeyleri daha iyi anlayabilmek için onları bazı kalıplara sığdırmak/oturtmak ve kategorize etmek zorunda hissedebiliriz. Beğenileri de bu şekilde sınıflandırıyoruz ve karşılığında sınıflı toplumsal yapıyı güçlendiren bir kavramı daha benimseyip kabullenmiş oluyoruz. Yeni beğenideğimizin bizi toplumda konumlandığı bir yer oluyor ve bu yüzden öğrenilmiş beğenilerin peşinden giderek "eğitilmiş bir göz" olmayı önceliklendiriyoruz. Eğer bu kalıp yargıları biraz olsun esnetebilirsek, karşıt düşüncelerin kavramların kesişim kümelerine odaklanabilirsek, bunların düşündüğümüzden çok daha iç içe geçtiğini fark edebiliriz. "Zevk Meselesi", bir anlamda bu kesişim kümelerine daha yakından bakmamıza fırsat tanımayı hedefliyor.

Pandemi aslında ev ile çok haşır neşir olduğumuz bir süreç oldu. Ve kitsch'e dair pek çok öge evden besleniyor. Bu anlamda serginin bu döneme denk gelmesiyle bir bağ kurdum ben ister istemez.

Sergide eve referans veren birçok eser var. Örneğin Gülsün Karamustafa'nın 1980'lerin başında yaptığı çalışmaları, evlerden topladığı kumaşları, plastik çiçekleri, bir araya getiriyor. Volkan Aslan'ın "Seni Gördüğüme Sevindim" (2021) başlıklı yerleştirmesi de evlerde karşımıza çıkabilecek porselenlere sanatçının yaptığı müdahalelerle, yine günlük kullanım hedefiyle tasarlanan, Suna ve İnan Kırac Vakfı Kütahya Çini ve Seramikleri Koleksiyonu'ndan eserleri bir araya getiriyor. Alex da Corte'nin "EasterSports" başlıklı dört kanallı yerleştirmesi, yer düşemesi detaylarında eskiden Amerikan evlerinde yaygın kullanılan yer malzemesinden ilham alıyor. Farah Al Qasbi fotoğraf çalışmalarında sık sık evleri mekân olarak kullanıyor,

Milliyet SANAT | MAYIS 2021

Gülsün Karamustafa'nın 1986 tarihli "Karpuz" isimli çalışması.

Kitsch, gündelik hayatın çok içinde, dolayısıyla da ister istemez eylem de bağlantı kuruyor. Serginin hepimizin evlerimizde daha çok vakit geçirmeye başladığı, ev ve yaşam alanı üzerine daha çok düşünmeye başladığı bu döneme denk gelmesi de sergiye farklı bir perspektif kazandırdı.

Bu 13 sanatçı ve kolektifin işlerini buluşturan bir sergi. Sanatçıların yaklaşımı nasıl oldu bu sergi fikrine?

Sergide yer alan sanatçı ve kolektifler halihazırda serginin odaklandığı konular üzerine üreten, düşünen, araştırın, bu konuları farklı perspektiflerden mesele edinen sanatçılar. Dolayısıyla sergi fikrini sanatçılarla paylaşmaya başladığımda oldukça verimli diyaloglar kurduk.

Sergi dört ana başlığa ayrılmış: Sınıfsal, Küresel, Seçkin Kültür ve Dijital Alem diye gruplarsak; neden bu dördü?

Bunlar araştırmamı sanatçıların pratikleri ve yaklaşımını üzerinden sunan başlıklar. Bu başlıkların açacak olursam, ilk bölüm sınıfsal bir gösterge olarak beğeni kavramını değerlendiriyor. İkinci bölüm estetik anlayışın Doğu ve Batı'ya atfedilen değerlerine bakıyor. Üçüncü bölüm yüksek sanata karşın kitle kültürünün yükselişine odaklanıyor ve son bölüm nesne kültüründen dijital kültüre geçiş sürecinde şekillenen görsel dilin sanatla kurduğu ilişkiyi ele alıyor. Bu bölümlerin sergide bir görünürlüğü yok; mekânda gezerken eserlerin bu şekilde gruplanmasındansa, küratörün metnin anlatısını şekillendiren bir kavramsal gruplandırma olarak işlevi olduklarını söyleyebilirim.

"Zevk Meselesi" zevkleri daha kapsayıcı bir gelecek için tartışmaya açmayı hedefliyor. Bu gelecek çok da uzak durmuyor, siz ne dersiniz?

Modernist dönemle karşılaşılabilecek olursak bugün çok daha kapsayıcı ve çok sesli bir dönemi deneyimleyebiliriz. Tabii ki buna rağmen alınacak çok yol var. Kalıplaşmış ikili düşünce sistemlerinin kesişim kümelerine, birleştikleri, ortaklaştıkları alanlara odaklanarak bir gelecek idealinin mümkün olan en yakın zamanda gerçekleşmesini umuyorum. **MS**

Pera Müzesi / <https://www.peramuzesi.org.tr/> / Bitiş tarihi: 6 Haziran 2021